Уряд змушує «Укрзалізницю» повернутися до мільярдних закупівель дизелю через посередників

Читать на русском | Read in English

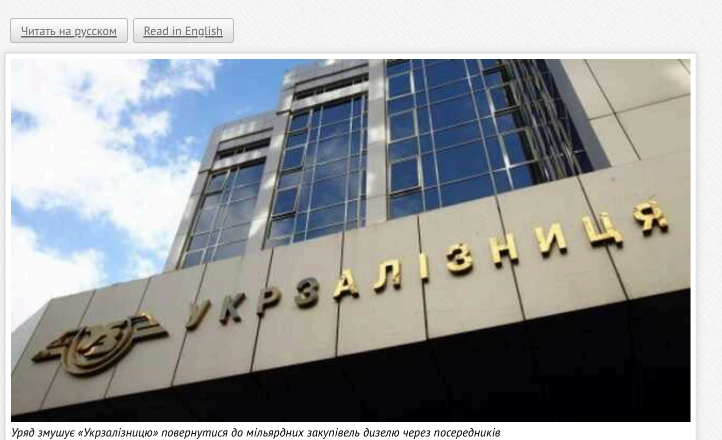

Уряд змушує «Укрзалізницю» повернутися до мільярдних закупівель дизелю через посередників

Пряма угода з виробником на дешевий литовський дизель «Орлену» може стати останньою. Але в уряді вважають, що все не так погано, як здається. І в урядовців справді є аргументи.

Філія «Центр забезпечення виробництва» АТ «Укрзалізниця» 5 квітня уклала пряму угоду на постачання 29,7 тисяч тон дизельного палива з іноземним виробником ПАТ «Orlen Lietuva». Поставки на суму 29 мільйонів доларів (1,13 млрд грн по курсу) повинні відбутись у квітні-червні.

Про це повідомляється в системі «Прозорро».

У звіті про закупівлю сказано, що орієнтовна ціна закупівлі на умовах FCA Моцкава складає 910 доларів за тону без урахування ПДВ та акцизу. Для формування ціни використовувався індекс Platts за перші десять днів квітня.

За підрахунками «Наших грошей», ціна орленівського дизелю по цьому контракту «Укрзалізниці» може становити 52 869 грн за тону, або 44 гривні за літр з урахуванням усіх податків та доставки. Це низька ціна: за даними видання «Enkorr», гуртові ціни дизеля в Україні зараз вищі від 46 грн/л.

Однак ця закупівля дизелю «Укрзалізницею» напряму у виробника може стати останньою. Справа у постанові №382 від 2 квітня, якою уряд вніс низку змін до іншої урядової постанови №1178, що регламентує процедури закупівель під час вторгнення. Більшість цих змін спрямовані на справжнє покращення закупівель, але одна новела виявилась скандальною для самої «Укрзалізниці».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 2 квітня 2024 р. № 382
Київ

Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. № 166 і від 12 жовтня 2022 р. № 1178

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

3) в абзаці першому пункту 9 слова "відповідно до постанови Кабінету Міністрів України" замінити словами і цифрами "відповідно до абзаців третього і четвертого підпункту 1 пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України";

У 1178 є пункт 9 про публічні закупівлі товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану. За попередньою редакцією, у ньому йшлося про те, що ці закупівлі здійснюються замовниками без застосування процедур закупівель/спрощених закупівель відповідно до ще однієї постанови Кабміну №185 від 2 березня 2022 року. Відсилка до всієї постанови 185 означала, що «Укрзалізниця» відповідно другого абзацу пункту 1 підпункту 1 цієї постанови уповноважується виступати замовником для закупівель палива для «безперебійного функціонування залізничного транспорту та зменшення дефіциту нафтопродуктів на внутрішньому ринку України».

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 2 березня 2022 р. № 185
Київ

Деякі питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану

Відповідно до статті 12[1] Закону України "Про правовий режим воєнного стану", Указу Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 "Про введення воєнного стану в Україні" Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Установити, що в умовах воєнного стану:

1) акціонерне товариство "Українська залізниця" уповноважується виступати:

замовником під час здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за рахунок власних коштів, коштів державного бюджету, інших залучених коштів для здійснення заходів з безперебійного функціонування залізничного транспорту та зменшення дефіциту нафтопродуктів на внутрішньому ринку України, зокрема палива та мастильних матеріалів, електроенергії, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів, допоміжних засобів до них, медичного обладнання, проведення першочергових аварійно-відбудовних робіт на об'єктах залізничної інфраструктури та необхідного ремонту тягового і рухомого складу;

{Абзац другий підпункту 1 пункту 1 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 197 від 05.03.2022, № 386 від 29.03.2022, № 638 від 27.05.2022}

Але останні зміни зробили відсилку із 1178 не до всієї постанови 185, а лише до абзаців третього і четвертого підпункту 1 пункту 1.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 12 жовтня 2022 р. № 1178
Київ

Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України "Про публічні закупівлі", на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування

{Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ

9. Публічні закупівлі товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану відповідно до абзаців третього і четвертого підпункту 1 пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 2 березня 2022 р. № 185 "Деякі питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану" (Офіційний вісник України, 2022 р., № 25, ст. 1267) здійснюються замовниками без застосування процедур закупівель/спрощених закупівель, визначених Законом та цими особливостями.

{Абзац перший пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 382 від 02.04.2024}

Ці абзаци регламентують закупівлі товарів, які на самому початку вторгнення було вирішено проводити для обладміністрацій та інших органів влади через «Укрзалізницю». Тобто йшлося про те, щоб «Укрзалізниця» оплачувала контракти інших органів влади та здійснювала поставку гуманітарних товарів та продовольства в регіони, охоплені війною. Ця схема проіснувала всього кілька місяців. І вже влітку 2022 року після звільнення півночі України фактично припинила своє існування, оскільки були налагоджені нормальні поставки товарів.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
від 2 березня 2022 р. № 185
Київ

Деякі питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану

платником за тристоронніми договорами, замовником за якими є військові адміністрації та/або центральні органи виконавчої влади, із здійснення закупівель за рахунок коштів державного бюджету для задоволення нагальних потреб функціонування держави (на придбання необхідних продовольчих товарів, а також пакувальних товарів для їх фасування, пального, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів, допоміжних засобів до них, медичного обладнання, будівельних матеріалів для першочергових аварійно-ремонтних робіт на об'єктах, які пошкоджені внаслідок бойових дій, оплату послуг із зберігання та/або переробки зерна);

{Абзац третій підпункту 1 пункту 1 в редакції Постанов КМ № 197 від 05.03.2022, № 268 від 12.03.2022; із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 287 від 16.03.2022, № 328 від 20.03.2022, № 359 від 24.03.2022, № 373 від 26.03.2022, № 404 від 05.04.2022, № 424 від 09.04.2022, № 752 від 01.07.2022, № 817 від 22.07.2022}

комісіонером за багатосторонніми зовнішньоекономічними договорами (контрактами) про закупівлю, що передбачають ввезення на митну територію України в режимі імпорту необхідних продовольчих товарів з числа тих, що визначені в додатку 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 328 "Деякі питання забезпечення населення продовольчими товарами тривалого зберігання в умовах воєнного стану" - із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 26 березня 2022 р. № 373 (далі - імпортовані продовольчі товари). Комітентами за зазначеними договорами (контрактами) є військові адміністрації та/або центральні органи виконавчої влади;

{Підпункт 1 пункту 1 доповнено абзацом згідно з Постановою КМ № 386 від 29.03.2022; із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 752 від 01.07.2022}

Contra «Укрзалізниці»

Джерела «Наших грошей» в «Укрзалізниці» вважають, що урядова новела спрямована на те, щоб «Укрзалізниця» більше не могла купувати дешеве паливо у виробників та повернулась до схеми, яка діяла до вторгнення. Тоді залізничники щороку купували дизель на мільярдні суми у перекупників. Які закладали свій відсоток у ціну поставок, чим і збільшували закупівельну вартість дизелю. Однак цих зайвих виплат вдалось уникнути під час вторгнення завдяки рішенню уряду про дозвіл на укладання прямих контрактів з іноземними виробниками (українське виробництво дизелю фактично знищене російськими ракетами).

У 2023 році «Укрзалізниця» витратила на закупівлю дизельного палива 9 млрд грн. Відповідно, якщо посередники закладуть у наступні закупівлі 10% комісії, то державна компанія буде змушена витратити близько 1 млрд грн виключно на збільшення трейдерських прибутків.

Директор департаменту закупівель АТ «Укрзалізниця» Андрій Токар на зустрічі з постачальниками у березні 2024 року показав обсяги закупівель держкомпанії по напрямкам.

Pro уряду

Джерело «Наших грошей» в уряді пояснило цю новелу так.

«Укрзалізниця» під час вторгнення отримала можливість закуповувати по прямих угодах не тільки дизельне паливо, але й будь-які інші товари, які може на власний розсуд назвати необхідними для «забезпечення безпеки транспорту та його безперебійної роботи». Це призвело до того, що в залізничників у півтора раза вища кількість звітів про прямі договори, ніж у середньому по системі. Тобто простір для маневрів значно більший, аніж лише по дизелю. І це несе в собі ризики того, що при зміні умовно хорошого менеджменту на гірших хлопців буде гігантський простір для маніпуляцій. Оскільки дані про прямі угоди у «Прозорро» вкрай скупі (від «НГ»: це правда, і про це нижче).

Також привертає до себе увагу той факт, що жоден інший цивільний замовник в Україні не має подібних дозволів на урядовому рівні на самодозвільне укладання прямих угод, як це було визначено постановою 185 для «Укрзалізниці». Це викликає в інших крупних замовників України нездорові думки про те, щоб їм також дозволили купувати напряму якісь товари у нерезидентів. Серед яких не завжди можна буде точно розрізнити виробника десь у Китаї.

І можливість для прямих угод лишається. Якщо «Укрзалізниця» опустить очікувану ціну до рівня виробника, її не зможе запропонувати жоден трейдер, і тоді на відкритих торгах не буде пропозицій. А отже, після відміни торгів можна йти у пряму угоду.

У обох сторін є переконливі аргументи

В уряді цілком логічно говорять про ризики «сірих зон» у руках «темних сил». Ці винятки для залізниці приймались на початку 2022 року в розпал вторгнення, коли команда Кубракова показувала справжню ефективність на тлі інших структур. Наприклад, мало хто знає, але тоді Міноборони Резнікова повністю провалило питання логістики зброї в Україну. І це було замкнено на «УЗ», бо вона показала свою ефективність, і прямі угоди їй допомагали.

Але дискреційні зони тим і небезпечні, що різні люди можуть приймати різні рішення навіть в одній структурі. Наприклад, по дизпаливу в «УЗ» приймались гарні рішення щодо угод із виробниками по низькій ціні. А потім інші люди приймали погані рішення щодо трансформаторів, і «УЗ» купувала їх удвічі дорожче через ту саму лазівку з постанови 185 (мова про той самий скандал із затриманим СБУшником Артемом Шилом).

Разом із тим, ігри з відкритими торгами теж можуть закінчуватись погано. Ще живі в пам'яті скандали 2019 і 2021 років, коли залізничники справді намагались купувати паливо дешевше. Але отримали жорсткий опір ринку – тих самих фірм і фірмочок, яких нині позбавили можливості заробляти «копитну маржу» на поставках дизелю УЗ. Бізнесмени зривали торги, зривали поставки, чим шантажували УЗ для отримання кращих умов для себе. Тоді доходило до того, що у залізниці «висихали» склади, і потяги були на межі зупинки.

І мова не про те, що «Укрнафта» зараз не має можливості постачати дизель залізниці. Має, і УЗ укладає з нею прямі угоди так само, як з «Орленом» чи «Ексонмобілом». Але дивіться вище про «хороших» і «поганих» хлопців…

У «Наших грошей» є власна ідея щодо того, як задовольнити всіх. Вона полягає у наступному.

Alter «Наших грошей»

«Укрзалізницю» і Міноборони треба визнати замовниками, які мають право на закупівлю лише дизельного палива по прямих угодах. Критерій, чому саме їм дається таке право, наступний: вони найбільші в країні покупці дизелю. Торік «Укрзалізниця» купила на 9 мільярдів, Міноборони – майже вдвічі більше. Їхні замовлення такі великі, що у випадку, якби їхній постачальник (ким би він не був) із будь-яких причин раптово зірвав поставку, і УЗ та МО довелось би різко вийти за ринок за паливом, вони б його обвалили, тобто через різке зростання попиту ціни рвонули б угору. Якщо дуже грубо, то «Укрзалізниця» по контракту з «Орленом» за місяць отримує стільки дизелю, скільки вся Україна споживає за один день (мова про все-все-все споживання – держави, бізнесу, приватних авто).

Усі інші замовники дизелю в Україні набагато менші, тому ніяких винятків не потребують. Ані поліція, ані «Енергоатом», ніхто взагалі не купує стільки палива, як УЗ і МО. Тому безпека поставок дизелю саме для цих двох структур, та ще й під час війни, має набагато більшу вагу, ніж питання рівності.

Водночас навіть зараз закупівлі дизелю УЗ відбуваються дуже непрозоро, і це справжня проблема.

Звіт про договір про закупівлю,
укладений без використання електронної системи закупівель

1	Номер договору про закупівлю	LT/24/392/R/TM/E/ЦЗВ-14-01524-I
2	Дата укладання договору	05.04.2024
3	Ціна договору про закупівлю	29 000 000,00 дол. США
4	Найменування замовника	Філія «ЦЗВ» АТ «Українська залізниця».
5	Код згідно ЄДРПОУ замовника	40081347
6	Найменування (для юридичної особи) або прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) (для фізичної особи) постачальника товарів, виконавця робіт чи надавача послуг	Публічне акціонерне товариство «ORLEN Lietuva»
7	Ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань або реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) постачальника товарів, виконавця робіт чи надавача послуг	LT664517219
8	Місцезнаходження (для юридичної особи) або місце проживання (для фізичної особи) постачальника товарів, виконавця робіт чи надавача послуг та номер телефону	Литовська Республіка
9	Назва предмету закупівлі	дизельне паливо класу Е(С), код CN: 27101943
10	Кількість поставки товарів, виконання робіт чи надання послуг	Дизельне паливо класу Е(С) 29'700 метричних тонн
11	Місце поставки товарів, виконання робіт чи надання послуг	на умовах FCA термінал Моцкава (Інкотермс 2010)
12	Строк поставки товарів, виконання робіт чи надання послуг	Поставка Товару здійснюється протягом квітня-травня-червня 2024
13	Строк виконання договору	12 липня 2024 року
14	Українська визвольна війна (закупівля товарів, робіт і послуг, які здійснюються відповідно до пунктів 9 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2022 № 1178 (далі — Особливості) та на підставі абзацу другого пп. 1 п. 1 постанови Уряду від 02.03.2022 № 185 «Деякі питання здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для задоволення нагальних потреб функціонування держави в умовах воєнного стану» зі змінами). Ціна договору про закупівлю є орієнтовною. Остаточна ціна за метричну тону згідно договору визначається як середнє значення із найвищих значень котирувань "ULSD 10 ppm", опублікованих Platts in the European Marketscan під заголовком "Cargoes CIF NWE / Basis ARA", (округлюється до другого десяткового розряду) за останній календарний місяць [illegible] плюс премія постачальника. Таким чином, з урахуванням котирувань індексів Platts за період 01.04-10.04.2024, орієнтовна ціна закупівлі на умовах FCA Моцкава (Інкотермс 2010) становить 910 доларів США за метричну тону без ПДВ та акцизу.	

Заступник директора виконавчого філії Євген ІРХІН

Вище ми повідомили, що ціна дизелю по контракту з «Орленом» становить 44 грн/літр. Але це наші розрахунки на підставі даних про ринок та інформації від джерел. Формально УЗ у звіті про договір написала тільки це: ціна на умовах FCA у Литві. Тобто, крім загальновідомих акцизу 6 856 грн/т і ПДВ 20% до отримання ціни в Україні, треба знати ще й ціну логістики та премію постачальника. А цих даних у звіті УЗ немає. Бо це пов'язано з комерційною таємницею. Яка часто охороняється значно сильніше від військових секретів (приклад).

Але відсутність верифікованих даних про ціни створює поле можливостей для «поганих хлопців», які можуть замінити «хороших». Або для «хороших», які надумають стати поганими. Мало хто знає, але ще рік тому в звітах УЗ не було навіть даних про «910 доларів за тону на умовах ФСА». Ціну за одиницю не вказували взагалі, бо цього… не вимагає урядова нормативка. Залізничники почали публікувати хоча б цю скупу інформацію після багатьох внутрішніх дискусій саме для того, щоби показати свої хороші цілі: не прикуровати на одному з найбільших закупівельних потоків в Україні. Однак будь-яка зміна в настроях – і дані про ціну дизелю зникнуть зі звітів УЗ. Бо, як вже говорилось, урядова нормативка цього не вимагає.

…Ми розуміємо, що уряд вже змінив нормативку. І навряд чи буде відкочувати зміни назад. Також зрозуміло, які ризики невдовзі постануть перед УЗ, адже її контракт з «Орленом» розрахований всього на три місяці. А отже, вже ось-ось доведеться починати відкриті торги і готуватись до зустрічі зі старими-недобрими «юрліцами».

Тому цією публікацією ми намагаємося показати, що життя в закупівлях не чорно-біле. Будемо балансувати далі.

Автор: Юрій Ніколов

nashigroshi.org

Теги: ПАО Orlen Lietuva, Паливо, Топливо, Кабмін, Кабмин, Тендеры, Тендери, Держзакупівлі, Госзакупки, Укрзалізниця, Укрзализныця, АТ Укрзалізниця

Тетяна Гриценко
РЕДАКТОР СТРІЧКИ НОВИН

16 квітня 2024 г., 21:17 | Переглядів: 2891 | Коментарі: 0

Роздрукувати | Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

Важливі новини

19.05.2026 Мільярди на крові під маскою меценатства: як власник «Трухи» Володимир Литвин легалізує дубайські ка... #Труха #Аваков #Urban One

13.05.2026 Розшукуваний бізнесмен Борис Ушерович через кіпрсько-іспанський ландромат... #РЖД #Кипр #Кіпр

ЦЕНЗУРА ЯК ОБІЙТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини
По даті | По переглядам | По коментарям

19:18 Угода на 752 мільйони: «Київтеплоенерго» без торгів закупило котли у фірми з кримінальним шлейфом
19:12 ФСБ заявила про виявлення «натовських магнітних мін» на корпусі бельгійського газовоза в порту "Усть-Луга"
19:06 Удар по «Роснефти»: Сизранський НПЗ повністю зупинив роботу після атаки дронів, — Reuters
19:00 На сайті Кабміну з'явилася петиція з пропозицією повернути графу «національність» у паспорти та свідоцтва про народження
18:55 Синхронізація з «планом США»: Die Zeit пов'язало корупційний скандал в «Енергоатомі» з тиском на Зеленського щодо завершення війни
Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
18:49 У московській повітряній зоні вводять тотальну заборону на польоти малої авіації, — АОПА Росії
18:43 Кланова прокуратура Житомира: брат заступника керівника відомства Толочко курує справи ДБР та приховує близьких у декларації
18:37 Блогер Беспалов назвав імовірну причину розлучення Потапа і Насті Каменських
18:31 У Сумах пролунав потужний вибух під час повітряної тривоги
18:29 Ідеолог «русского міра» Дугін запропонував видавати росіянам мобільний інтернет «порційно за хорошу поведінку»
18:24 «Цунамі» з ракет та дронів: Le Monde розповіло, як розвідка за тиждень дізнається про підготовку РФ до масованих ударів
18:18 Схема «мертвих душ» в Одесі: як комунальник Гулла фіктивно працевлаштував 15 бізнесменів-ухилянтів та отримав умовний строк
18:12 У Козині власників елітних маєтків змусять знести незаконні паркани та причали на березі Дніпра
18:06 До шести ударів по Лук'янівці та розбита техніка: голова ДСНС повідомив про наслідки масованої атаки на столицю
18:01 Схеми Сівковича, гроші від «Ростеху» та авторитет «Ліча»: як стратегічні об'єкти у центрі Києва опинилися в руках пов'язаних із РФ осіб
17:55 Перший заступник керівника Житомирської окружної прокуратури Толочко задекларував 335 тисяч доларів готівки та пенсію по інвалідності
17:50 Спадщина Борисова: як сімейний підряд одеських воєнкомів Павлова та Мурачашвілі заробляв мільйони на «бігунках» криміналітету
17:50 У Сіверськодонецьку дозволили оформлення лише закордонних паспортів старого зразка, — ЛОВА
17:45 Сумський прокурор Кригін, який отримав понад 600 тисяч пенсії, відбився від дисциплінарної справи за «інвалідність»
17:39 Зеленський проведе зустрічі з керівниками фракцій у Раді: графік роботи парламенту скоригували
17:32 Російські пропагандисти та «воєнкори» виступили з відкритими закликами повністю знищити Київ
17:30 Сі Цзіньпін на переговорах із Трампом різко розкритикував ремілітаризацію Японії, — FT

Теги новин
COVID-19 агрессия России Атака Війна Война ВСУ Вторжение Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленский ЗСУ Киев Київ коронавирус Коррупция Напад Росії на Україну Нападение России на Украину оккупанты окупанти Порошенко Путин Росія Россия СБУ США Украина Україна ЧП Эпидемия коронавируса

Наші опитування
Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?
Так, повністю зможе
Частково зможе, але не відразу
Ні, не зможе
Це залежить від дій інших сторін
Важко відповісти
Голосувати
Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал
Реклама на сайті • Наші партнери
Політика конфіденційності
Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.
Facebook | Twitter | YouTube | RSS-підписка | Email-розсилка | Мобільна версія
0.043561